

Borbála-nap 2017

Országos központi ünnepség

Az idei Szt. Borbála napi országos központi ünnepség a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ) 25 éves, valamint az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) 125 éves jubileumának jegyében lett megtartva szeptember 4-én a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat (MBFSZ) zsúfolásig megtelt Stefánia-úti dísztermében. Szervezték: a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFM), a MBSZ, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ), valamint az OMBKE.

Az elnökségi asztalnál helyet foglalt *dr. Aradszki András*, a NFM energiaügyért felelős államtitkára, *Zelei Gábor*, a MBFSZ elnöke, *Szakál Tamás*, a MBSZ elnöke, *dr. Nyikos Attila*, a Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal nemzetközi elnökhelyettese, *dr. Nagy Lajos*, az OMBKE elnöke, *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke, *dr. Szűcs Péter*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *dr. Palotás Árpád Bence*, a Miskolci Egyetem Műszaki Anyagtudományi Kar dékánja, valamint *dr. Zoltay Ákos*, az MBSZ főtitkára, az ünnepség levezetője.

Ünnepi beszédet *dr. Aradszki András* államtitkár mondott, aki megemlékezett a Borbála kultusz felélesztéséről, majd a bányászattal és kohászattal kapcsolatban az alábbiakat mondta:

„Örvendetes tény, hogy dinamikusan fejlődik a magyar építőipar. A magas- és mélyépítések, az útépitések és új fejlesztések jelentős mennyiségű bányászati nyersanyagot használnak fel, amelynek kitermelését jelentős részben magyar bányászok biztosítják. A hazai bányászat azonban nem csupán a termeléssel járul hozzá a magyar gazdaság fejlődéséhez, hanem bevételeket is generál az állam részére a kitermelt ásványi nyersanyagok, a geotermikus energia, s a szénhidrogének után fizetendő bányajáradékokkal. 2016-ban összesen több, mint 27,6 milliárd forint került bányajáradék befizetési számlára a 859 hazai bányavállalkozótól. ... 2017-ben a már ötödik bányászati koncessziós pályázati körben öt szénhidrogénes terület vonatkozásában jöhet létre szerződés a nyertes pályázókkal. Kormányzati célunk változatlan. Továbbra is a hazai ásványkincs-vagyon gazdaságos, környezetkímélő hasznosítására törekszünk. Öszinte bizalommal tekintek a korábbi bányászati intézmények összeolvadásával idén létrejött Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat tevékenységére, amelynek elődei ez idáig is kiemelkedő szakmai hozzáértéssel támogatták a kormányzati célok elérését. Ebben a munkában számítunk az MBFSZ, az idén 25 éves Magyar Bányászati Szövetség, valamint a 125 éves jubileumát ünneplő Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és tagjainak kooperatív és előremutató partnerségére. ... Az ipar tavaly elérte a 2008-as, tehát a válság előtti időszak acélfelhasználási szintjét. A hazai járműipar bővülése az öntészet esetében is lehetőséget teremt a fejlődésre. ... Összességében tehát elmondható, hogy a hazai kohászat területén is zajlanak fejlesztések, ami jól jelent a szakma, az iparág, s a magyar gazdaság számára, egyaránt. ... Bányász múltunk s egyúttal az európai bányászat közös szellemi-lelki kincsét képező Szent Borbála ünnep erkölcsi

útmutatót ad számunkra. Bízom abban, hogy a hűség, a kitartás és a bátorság ősi erényeit példázó Szent Borbála évről-évre növekvő tisztelete továbbra is hozzájárul szakmai hivatásunk megőrzéséhez.”

Ezután *Szakál Tamás*, az MBSZ elnöke és *dr. Nagy Lajos*, az OMBKE elnöke mondott köszöntőt.

Az ünnepségen a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat és a Magyar Bányászati Szövetség elnökei aláírták a két szervezet között létrejött Együttműködési Megállapodást.

Ezt követően Szt. Borbála-érem kitüntetések és Miniszteri Elismerő Oklevelek átadása következett. (Lásd alább – Szerk.) Az ünnepi elnökség tagjai részére az MBSZ 25 éves jubileuma alkalmából emléklapok kerültek átadásra.

Az MBSZ elnöke, *Szakál Tamás* jubileumi emlékérmeket adott át a Magyar Bányászati Szövetség jogelődje – a Magyar Szilárdásvány-bányászati Szövetség – alapítóinak, valamint a negyedszázad mindenkorai szövetségi elnökeinek és *dr. Corina Hebestreitnek*, az Euromines igazgatójának. Köszönetnyilvánító emléket kaptak a jelenlegi tagvállalatok vezetői.

Az ünnepséget követő állófogadáson az ünnepségnek helyszínt adó házigazdaként *Zelei Gábor*, az MBFSZ elnöke mondott pohárköszöntőt.

www.mabsz.hu

Dr. Horn János, PT

Kitüntettek

Szt. Borbála-érem kitüntetésben részesült

lelkiismeretes bányászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Abrahám Imre, a Magyar Földgáztároló Zrt. műszeres üzemviteli szakértője

Balázs Richárd, a Omya Hungária Kft. nehézgépkészítője

Böszörményiné Lechner Éva, a COLAS Északkő Kft.

Központ gazdasági igazgatója

Fehér János, az ÉDV Zrt. Víztermelő Bányauzem földalatti bányai parosa

Gaál Gábor, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete tanácsosa

Ifj. Ősz Árpád, a MOL Nyrt. FF és EB csoportszintű vezetője

Kis Bálint, a MOL Nyrt. Kutatás-Termelés, Észak-Magyarországi termelésirányítója

Költő-Tóth Magdolna, a Bányavagyon-hasznosító Kft. gazdasági vezetője
Magyar Rudolf, a MOL Nyrt. Kutatás-Termelés Fúrási Kútmunkálati Tervezés vezetője
Reinhardt György, a KÖKA Kft. üzemvezetője
Sallay Árpád, a Pécsi Bányásztörténeti Alapítvány kuratóriumi elnöke
Salzinger György, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat főosztályvezető-helyettese
Szabó Levente, az O&GD Central Kft. geológusa
Szomor László, a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya főtechnológusa
Takács Sándor, a Lasselsberger Hungária Kft. termelésirányítója

Szt. Borbála-érem kitüntetésben részesült lelkiismeretes kohászattal kapcsolatos tevékenységéért:
Dr. Kiss László, OMBKE Vaskohászati Szakosztály
Lontai Attila, a Dunaferr Zrt. Meleghengermű gyárvezetője
Dr. Pintér Richárd Zoltán, az AUDI Hungária Zrt. öntészeti szakértője
Szabó Ferenc, a GLOB_METAL Kft. műszaki igazgatója

Miniszteri Elismerő oklevél kitüntetésben részesült:
Gál József, a Geoinform Kft. Senior műveletirányítója
Hajnáczky Tamás, az Aqua Europa Kft. ügyvezetője
Halbauer Lőrinc, a KVARCHOMOK Kft. könyvelője
Hermán Róbert, a Rotary Fúrasi Zrt. Fúrasi szektor igazgatója
Horváth Miklós, a KÖKA Kft. bányamestere, felelős műszaki vezetője
Jász Sándor, a Mátrai Erőmű Zrt. visontai vulkanizáló részleg vezetője
Kelemen Csilla Beáta, az O&GD Central Kft. főkönyvelője
Kerepeczki Egon, Transzintertop Kft.
Magyar Jánosné, a MOL Nyrt. Kutatás-Termelés üzemviteli szakértője
Molnár Péter, a GM-PRO Kft ügyvezetője
Németh Géza, a Faller Jenő Szakképző iskola ny. műszaki gyártástechnológus mérnöke
Dr. Plank Zsuzsa, a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat főosztályvezető-helyettese
Székvölgyi Katalin, a NITROKÉMIA Zrt. igazgató-helyettese
Tar Ferenc, a Magyar Földgáztároló Zrt. technológusa
Az OMBKE előterjesztésére kitüntetést kaptak neveit vastag dőlt betűvel szedték.

Valamennyi kitüntetettnek ezúton is gratulálunk!

Szerkesztőség

Ökumenikus istentisztelet

December 4-én, Szent Borbála napján délután, immár a hagyományok szerint, a bányabeli munkahelyet leginkább közelítő Gellért-hegyi sziklatemplomban került sor az emlékmisére. *Szamek Zsolt* elnök köszöntötte a nagyszámú hívőt megjegyezve, hogy 25. éve tartjuk a megemlékezést a Pálos Rend eme megszentelt helyén. A szentmisét *Beer Miklós* váci püspök és Györfi Szabolcs perjel mutatták be, ígét hirdetett Gáncs Péter evangélikus püspök.

Az istentisztelet áhítatát és felemelő élményét nagymértékben növelte a Padragi Bányász Férfikórus közreműködése. Többen kifejezték abbéli reményüket, hogy a férfikórus részvételével egy hagyományt alapoztak meg a rendezők. Az istentiszteletet és az emelkedett hangulatú estét lezáró bányászhimnusz csak ráadás volt.

Martényi Árpád, Tóth Árpád

Borbála-nap Bükkábrányban

Nehéz évet zár idén a tulajdonosváltás előtt álló Mátrai Erőmű Zrt. – derült ki a cég Bükkábrányban tartott Borbálanapi ünnepségén. *Mata Tibor*, a bükkábrányi bánya igazgatója beszédében felidézte, az év eleje üzemzavarokkal állította kihívás elé az erőművet és a bányákat. Idén a társaság 5300 GWó villamos áramot termel, a két bányában pedig közel 8 millió tonna lignitet hoznak a felszínre. Az erőműben és a bányákban is számos felújítás zajlott, miközben folyamatos az átköltözés a visontai déliből a Keleti III. bányába.

Derekas Barnabás, a társaság igazgatóságának elnökhelyettese kifejtette, a nehézségekben a dolgozók helytálltak, stabilizálták a cég működését. Az idején energia- és szénmenynység viszont a jövőben kevés lenne a stabilitáshoz, s nem lesz könnyebb a következő év sem. Elmondta: a német többségi tulajdonosok értékesítik üzletrészüket, a folyamat egy éve tart, bízik abban, hogy hamarosan lezárják a tárgyalásokat. Eredményesen, racionálisan kell működniük a továbbiakban is. Reményét fejezte ki, hogy a Mátrai Erőmű Zrt. jövőre szerencsésebb évet zár.

Felsorolta a jelentős projekteket is. 2017-ben Bükkábrányban 870 millió, Visontán 2 milliárd forint értékben ruháztak be. Visontán gépláncokat költöztettek át a keleti bányába, szalagrendszereket építettek, s ez folytatódni fog 2018 első negyedévében is. Bükkábrányban továbbra is a szokottnál több szenet kell kitermelniük a bányászoknak, egészen 2020-ig.

Wolfgang Schneider, a társaság igazgatóságának elnöke kifejtette, a szénbányászat komoly kihívások előtt áll a környezetvédelem, vízgazdálkodás, szén-dioxid-költségek miatt. Meg van azonban győződve arról, hogy a szén fontos alapja marad az áramszolgáltatásnak. Megköszönte mindenki munkáját, s felhívta a dolgozók figyelmét a tudatos, biztonságúra ügyelő munkára.

A december 4-ei országos Borbála-napon Szent Borbála Érmét kapott *Szomor László*, miniszteri elismerő oklevelet pedig *Jász Sándor*. A pénteki társasági ünnepen *dr. Fehér*

Szabolcs, valamint Kovács Béla vehette át a cég által adományozott Heller László-díjat, tizennyolcan pedig Lignitbányászatiért Elismerő Oklevél kitüntetést kaptak.

eszak.hu

Tóth Balázs

Szent Borbála megemlékezések Algyőn

A Kőolaj-, Földgáz-és Vízbányászati Szakosztály alföldi helyi szervezete 2017. december 8-án Algyőn és Szegeden tartotta Szent Borbála megemlékezéseit.

A program Szegeden az „Olajos ház” mellett állított Borbála szobornál kezdődött, ahol a KT-s kollégáink és a társszervezetek koszorúkat helyeztek el (képünk).

Ezt követően Algyőn a Faluházban immár 3. alkalommal rendezték meg a Szent Borbála szakestélyt. A selmeci diák-hagyományok szerinti szakestélyen a résztvevők szakmai, és közösségépítő felszólalások mellett, bányász nóták éneklésével emlékeztek meg a védelmező szentjükre, Borbálára.

Id. Ósz Árpád

Borbála-napi megemlékezések Tatabányán

2017-ben Tatabánya dúskált a várost létrehozó bányászatra való megemlékezésekben, méltatásokban, szakmai és kulturális rendezvényekben, amelyek nem csak a bányásztársadalmat, hanem az egész város lakosságát is megmozgatták. A Jó Szerencsét Emlékvén túlterjedt a város határain, sőt az országhatáron is. Szent Borbála napja is bővelkedett a bányászok védőszentjére való megemlékezésekben és tiszteletadásban.

A rendezvények sorát az idén 38. alkalommal, december 2-án az EDUTUS főiskola aulájában megrendezett Borbála Bál nyitotta meg, amelyet az OMBKE helyi szervezete és a Bányásznapi bányász hagyományörzés további erősítése céljából létrehozott Új MÁK Rt. szervezte. A tudósító nyitotta meg a bált és a közgyűlést, röviden méltatta a bányász hagyományörzés származását Tatabányán és a város egyre szélesebb rétegeinek bevonását a város szellemiségét gyarapító tevékenységbe. A közgyűlés beszámolóját *Bársony László*, az OMBKE helyi szervezetének elnöke tartotta (1. kép). Látványos előadásban mutatta be az év legfontosabb eseményeit és az Új MÁK Rt. alapításának célját, körülményeit és fejlődését.

1. kép: Bársony László előadása

igazgatójának kezdeményezésére. Ez a bál a végzős aknász hallgatók bálja, egyben a megye bányásztársadalmának kiemelkedő társasági eseménye is volt. 1996-ig, egy év kivételével, minden évben megszervezte a Technikum. Az aknászképzés megszűntetése után a rendezést az OMBKE helyi szervezete vette át.)

December 4-én szoboravatásra került sor. A Ligeti tavat körülvevő sétány partján tíz jeles tatabányai bányász személyiségnek tervez a város szobrot állítani. Elsőként *Királdi Herz Zsigmond* szobra (2. kép) készült el. Az avatóbeszédet *Bencsik János* országgyűlési képviselő mondta. Kiemelte, hogy a tatabányai bányászat első kiemelkedő vezetőjének életútja emlékeztet bennünket, tehetséget azért kapja az ember, hogy boldoguljon és másokat is boldogítson. *Királdi Herz Zsigmond* (1856-1903) Borsod megyei vállalkozó kezdetben mezőgazdasági gépgyártásban tevékenykedett, majd figyelme a szénbányászat felé fordult. A *Melczér* testvérekkel együtt vállalatot alapítottak *Királdi Kőszénbánya Vállalat* néven. 1891-ben pedig Magyar Általános Részvénytársulat néven országos hatáskörű társaságot alapítottak, melyben figyelmük a Tatabányai medence potenciális szénvagyona felé fordult.

A hagyományoknak megfelelően Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata 2017. december 4-én 15 órai kezdettel tartotta a Jászai Mari Színház, Népház színháztermében a Szent Borbála Napi ünnepi közgyűlést. A kitüntettek sorában, nagy örömmel, a bányász kötődésű *Fürészné Molnár Anikó* a Tatabánya Díszpolgára címet nyerte el. (Fürészné Molnár Anikó gazdag életművéből kiemelkedik az 1987-ben létrehozott Iskolamúzeum, majd az 1988-ban alapított Szabadtéri Bányászati Múzeum.)

A Népházból a résztvevők a Szent Borbála-szoborhoz siettek, ahol a Bányász Fúvószenekar bányászzenéjére csatlakoztak.

2. kép: Királdi Herz Zsigmond szobra

lakoztak a már gyülekező ünneplőkhöz, majd meggyújtották a megemlékezés gyertyáit. A meglelt korúakon túl igen sok volt a fiatal és az egészen fiatal is, akik talán itt tették meg az első lépéseket a kereszténység és a tatabányai bányászat értékeinek megismerése felé. A gyertyagyújtás a Bányász-himnusz eléneklésével zárult.

Az Ótelepi Szent István király templomba, a Bányász-templomba siettünk, a Szent Borbála misére. A bányászok a Szent Borbálát ábrázoló zászlóval vonultak be a templomba, a Tisztelet a bányász szaknak dallamára. A szentmisét *Gedő Attila* plébános celebrálta. A hívek könyörgését bányászok mondták, megemlékezve bányászokra és családjukra. A mise a Bányász-himnusz eléneklésével és gyertyagyújtással zárult (3. kép).

3. kép: Bányász-himnusz gyertyafényben

4. kép: Tisztelgés a bányaszerencsétlenségek áldozatai előtt

December a megemlékezések hónapja volt, december 30-án a Bányász Hősök Napján megemlékezés volt Tatabányán a Bányász Kegyeleti Emlékműnél. A Tisztelet a Bányász Szaknak eléneklése után *Beleznay Csaba* alpolgármester tartott rövid megemlékezést. Kiemelte, hogy a bányászok áldozatukat a családjukért, városunkért, hazánkért, értünk is mindannyinkért hozták. Ezért kötelességünk, hogy minden évben ezen a napon megemlékezzünk róluk, azon a napon, amelyen 1950. december 30-án, a XII aknán leszállt 113 bányász közül 81 nem tért vissza családjához. A megemlékezést követően a város vezetői, egyesületünk és alapítványunk képviselői megkoszorúzták az Emlékművet (4. kép). Este több évtizedes hagyományt követve, amelyet Nagy László a közelmúltban elhunyt plébános vezetett be, a Bánhidai Szent Mihály templomban Bányász-miséen emlékeztünk az áldozatokra.

Dr. Csiszár István

Borbála-nap Tapolcán szoborátthelyezéssel

A Bakonyi Bauxitbánya Vállalat központja 1969-ben költözött Halimbáról Tapolcára a Fő tér K-i végén épült új irodaházba. A vállalat az irodaház elé a bányászatot szimbolizáló szobrot rendelt meg a tapolcai származású *Marton László* Munkácsy-díjas szobrászművésztől. A „Bauxitbányászok – figurális rácskompozíció” c. alkotás 1972-ben került felavatásra. (*Marton László* később további magas állami kitüntetésekben részesült.)

A vállalati központ 2002. évi Ajkára költözése után az irodaház szerepe megváltozott a városban – és bár emléktábla hirdeti, hogy ez volt a Bakonyi Bauxitbánya központja, a város a szobor áthelyezését kezdeményezte. Éveken át húzódo egyeztetések után 2017-ben született meg az új hely, a városi művelődési ház (volt bauxitos művelődési központ) előtt, nem messze a Szt. Borbála-szobortól, amit a bauxitbányászok helyi szervezetei is el tudtak fogadni.

Az áthelyezést úgy szervezték, hogy a szokásos Borbála-napi ünnepségünkkel egybe essen a szobor újraavatása. Így 2017. december 8-án a nagyon rossz idő ellenére is számosan gyűltünk egybe az ünnepélyes eseményen, melyet a magyar és a bányász himnuszok foglaltak keretbe. A szimbolikus „leleplezést” *Dobó Zoltán* polgármester és *Orbán Tibor* ny. főmérnök végezte, majd elhelyeztük koszorúinkat.

Ezután a társegységekkel virágokat és mécseseket helyeztünk el védőszentünk szobránál.

Az ünnepi beszédek az erős esőzés miatt a művelődési ház előcsarnokában mondta el *Orbán Tibor* és *Dobó Zoltán*.

Az idén a Szt. Borbála szakestély is a művelődési házban volt. A szakestély elnöke *Orbán Tibor*, a háznagy *Podányi Tibor*, a kontrapunkt *dr. Pataki Attila*, a nótabíró *Végh József* volt.

A komoly pohár beszédben *Podányi Tibor* megemlékezett arról, hogy az OMBKE 125 éve alakult meg. Röviden áttekintette az egyesület történetét, ennek során kiemelte azokat a tevékenységeket, rendezvényeket, melyekkel a néhai *Fazekas János* vezetésével a tapolcai szervezet is hozzájárult az OMBKE eredményeihez. A vidámságot a régi idők humoros eseményeire való visszaemlékezések képviselték. *Pataki Attila* és *Orbán Tibor* felvezetői után számos résztvevő bővítette az emlékezések sorát.

December 10-én vasárnap megtartottuk a hagyományos bányász-tűzér Borbála misét a katolikus templomban.

PT